

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa V. S.A. z siedzibą w G.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 4 marca 2015 r., sygn. akt VI ACa .../14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z 4 marca 2015 r., oddalił apelację wniesioną przez V. S.A. z siedzibą w G. (powód) od wyroku Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 28 lutego 2014 r., XVII AmA .../11, oddalającego odwołanie powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes Urzędu) z 6 września 2011 r., RGD .../2011, stwierdzającej naruszenie przez powoda zbiorowych interesów konsumentów oraz nakładającej na niego karę pieniężną.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód dopuścił się naruszenia art. 60 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 16 lipca 2004 r.- Prawo

telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800 ze zm., dalej jako PT lub Prawo telekomunikacyjne), poprzez niedostarczenie abonentom na piśmie warunków proponowanej zmiany Regulaminu Świadczenia Usług Telekomunikacyjnych (Regulamin), z wyprzedzeniem jednego miesiąca, czym naruszył zbiorowe interesy konsumenta w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm., dalej jako uokik).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można wykluczyć, że konsument po zapoznaniu się z pismem powoda z 15 grudnia 2009 r., zawierającym informacje o zmianie Regulaminu, która to zmiana została dokonana w wyniku zmiany przepisów obowiązującego prawa oraz usunięcia z Regulaminu niedozwolonych postanowień umownych, odnieś błądne wrażenie co do przysługujących mu praw, co wpływać będzie na kolejne decyzje, związane z kontynuowaniem umowy. Abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji proponowanych zmian, niezależnie od tego czy są one dla niego korzystne czy też niekorzystne. W konsekwencji, niespełnienie powyższego obowiązku powoduje wadliwość oświadczenia woli w zakresie zmiany umowy lub Regulaminu, niezależnie od charakteru zawartej z abonentem umowy. Za prawidłowe uznał więc Sąd Apelacyjny twierdzenie Sądu Okręgowego, iż powód udzielając abonentom informacji o braku możliwości rozwiązania umowy, w przypadku zawarcia jej na warunkach promocyjnych, dopuścił się niezasadnego różnicowania klientów oraz wprowadził ich w błąd, przez co naruszył zbiorowe interesy konsumentów.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że zmiana Prawa telekomunikacyjnego, dokonana w wyniku wszczęcia przez Komisję Europejską 31 stycznia 2008 r. postępowania przeciwko Polsce (IP/08/142, MEMO/08/67) o nieprawidłową implementację dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (Dz. Urz. UE. L 2002 Nr 108, str. 51, dalej jako dyrektywa o usłudze powszechnej), przewiduje możliwość wypowiedzenia umowy przez abonenta także w wypadku dokonania przez operatora zmian wynikających bezpośrednio ze zmiany przepisów prawa lub

usunięcia niedozwolonych postanowień umownych, zatem również gdy zmiany są korzystne dla abonenta. Wówczas jednak abonent nie jest zwolniony ze zwrotu udzielonej mu przez operatora ulgi, co jest rozwiązaniem korzystnym dla przedsiębiorcy telekomunikacyjnego.

Sąd Apelacyjny podzielił także rozważania Sądu Okręgowego dotyczące nałożonej na powoda kary uznając, że zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadniał jej nałożenia.

Powód zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania powód podniósł konieczność rozstrzygnięcia następujących zagadnień prawnych: 1) czy zgodnie z art. 60a ust. 1 pkt 1 PT obowiązek dostarczania przez dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych na piśmie abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej lub elektronicznej treści proponowanej zmiany warunków umowy z wyprzedzeniem jednego miesiąca dotyczy także sytuacji, gdy konieczność wprowadzenia zmian wynika bezpośrednio ze zmiany przepisów prawa, jest korzystna (powoduje obniżenie cen usług telekomunikacyjnych, dodanie nowej usługi) lub wynika z decyzji Prezesa Urzędu, z zastrzeżeniem, że gdyby powód zastosował pełen miesięczny okres „uprzedzenia” o zmianie Regulaminu, zmiany musiałyby znaleźć zastosowanie później z uwagi na konieczność upływu terminu jednego miesiąca? 2) czy w świetle brzmienia art. 24 ust. 2 pkt 2 uokik w zw. z art. 60a ust. 1-3 PT, niezastosowanie miesięcznego terminu wyprzedzenia informacji skierowanej do abonentów o proponowanej zmianie Regulaminu (na korzyść abonentów), przy jednoczesnym stosowaniu Regulaminu o zmienionej treści (korzystniejszej) dla abonentów i przy braku pogorszenia sytuacji abonentów można uznać za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów?; 3) Czy bezprawność działania przedsiębiorcy telekomunikacyjnego może być z góry potraktowana jako naruszenie zbiorowych interesów konsumentów? 4) czy zgodnie z art. 49 ust. 1 uokik w zw. z art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik Prezes Urzędu ma obowiązek wszczęcia odrębnego postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej w przypadku zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik w sytuacji wykrycia naruszenia ww. przepisie podczas kontroli prowadzonej na podstawie art. 199 i 201 PT, czy kara pieniężna może być nałożona w ramach

toczącego się postępowania o stwierdzenie istnienia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów?

Ponadto, powód podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Prezesa Urzędu przepisów postępowania przy ustalaniu podstawy i (ewentualnie) wysokości nałożonej na powoda kary pieniężnej, poprzez nałożenie kary nadmiernie wygórowanej, z pominięciem okoliczności łagodzących.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes Urzędu wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania z następujących przyczyn.

Pierwsze zagadnienie prawne nie stanowi istotnego problemu prawnego, gdyż treść przepisów Prawa telekomunikacyjnego jest w tym zakresie jednoznaczna. Z kolei drugie i trzecie zagadnienia prawne dotyczą problemu, którym Sąd Najwyższy zajmował się w wyroku z 3 października 2013 r., III SK 50/12 (OSNP 2014 nr 12, poz. 172). W orzeczeniu tym przyjęto, że - aktualnie - nie jest możliwe ani celowe w świetle funkcji zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, uzależnienie zastosowania zakazu z art. 24 uokik od negatywnego wyniku wyważenia pozytywnych i negatywnych skutków bezprawnego zachowania przedsiębiorcy dla konsumentów. Przeprowadzenie proponowanej przez powoda całościowej oceny zachowania przedsiębiorcy z punktu widzenia interesów konsumentów nie jest dopuszczalne, ponieważ art. 24 uokik łączy naruszenie wynikającego z niego zakazu z bezprawnością zachowania przedsiębiorcy (relewantną dla obrotu konsumenckiego z uwagi na naruszenie uprawnień przysługujących konsumentom), a nie z bilansem strat i korzyści wynikających z praktyki przedsiębiorcy. Gdyby art. 24 uokik miał na celu bezpośrednią ochronę interesów ekonomicznych konsumentów, wyważenie takie byłoby zasadne przy stosowaniu tego zakazu. Przepis art. 24 uokik chroni interesy ekonomiczne konsumentów jedynie pośrednio, zapewniając by przedsiębiorcy w

obrocie konsumenckim respektowali wyznaczone przez prawodawcę standardy w zakresie traktowania słabszych uczestników rynku oraz przestrzegali uprawnień przyznanych konsumentów przez prawodawcę. Dlatego bilansowanie pozytywnych i negatywnych skutków praktyki dla interesów ekonomicznych konsumentów nie należy do przesłanki warunkującej zastosowanie zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Wyważanie to może mieć natomiast znaczenie dla oceny zasadności interwencji Prezesa Urzędu w konkretnej sprawie.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód, nie zauważając sprawy III SK 50/12, nie podał przekonującej argumentacji jurystycznej, która mogłaby uzasadniać odstępnie od powyższego założenia, które znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w W.. Niezależnie od powyższego, aby zasadne było przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania celem rozważania aktualności poglądów wyrażonych w uzasadnieniu wyroku w sprawie III SK 50/12, z ustaleń postępowania sądowego (a nie tylko samych twierdzeń powoda) musiałoby wynikać, że „bezprawne” zachowanie przedsiębiorcy było jednocześnie „korzystne” dla konsumentów.

W odniesieniu do trzeciego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy wypowiedział się już w uzasadnieniu wyroku z 12 lutego 2014 r., III SK 18/13 (LEX nr 1448753). W wyroku tym za oczywiście bezpodstawny uznano zarzuty dotyczące naruszenia, w szczególności, art. 49 ust. 1 uokik w zw. z art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik przez to, że nie zostało wszczęte i przeprowadzone odrębne, samoistne postępowanie administracyjne w sprawie nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej. Stanowisko to jest adekwatne także w niniejszej sprawie, mimo iż w konstrukcji zagadnienia prawnego powód powołał przepisy proceduralne Prawa telekomunikacyjnego, adresowane do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, a nie do Prezesa UOKiK.

Brak również podstaw do uznania skargi kasacyjnej powoda za oczywiście uzasadnioną, gdyż we wniosku nie powołano żadnych przepisów prawa, które zostałyby rażąco naruszone przez Sąd drugiej instancji.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

kc